

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за предоставянето на информация за храните на потребителите“

COM(2008) 40 окончателен — 2008/0028 (COD)

(2009/C 77/20)

На 10 март 2008 г. Съветът реши, в съответствие с член 95 от Договора за създаване на Европейската общност, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за предоставянето на информация за храните на потребителите“.

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 2 септември 2008 г. (докладчик: г-н José María Espuny Moyano).

На 447-та си пленарна сесия, проведена на 17 и 18 септември 2008 г. (заседание от 18 септември 2008 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 77 гласа „за“ и 3 гласа „против“.

1. Заключение и препоръки

1.1 ЕИСК приветства инициативата на Комисията, която ще улесни разбирането на потребителя и ще опрости законодателството.

1.2 Комитетът обаче желае да отбележи, че ако информацията, посочена в параграф 3.4.1, не бъде съпътствана от подходящи мерки за образование на крайните потребители, тя ще загуби голяма част от стойността си и няма да изпълни целите си. Ето защо ЕИСК изразява съжаление, че предложението не е съпроводено от мерки за просвещаване на потребителите както в държавите-членки, така и на европейско ниво. Най-малко, представянето на насоки за приоритетни мерки в тази област като приложение към регламента би могло да бъде една много полезна първа стъпка.

1.3 По отношение на посочването на произхода, ЕИСК подкрепя настоящите разпоредби. По този въпрос, като се има предвид проявеният от потребителите интерес към произхода на хранителните продукти, Комитетът изразява съжаление, че в новото предложение за регламент не се предвижда задължителното му посочване върху етикета. Въпреки това ЕИСК смята, че е необходимо да се прави разлика между първично и вторично механично преработени продукти по начин, при който задължението за обявяване на основните селскостопански продукти в състава на последните се определя за всеки отделен случай.

1.4 ЕИСК изразява сериозна загриженост по повод разработването на допълнителни „национални схеми“, посочени в глава VII от предложението, които не добавят никакви ползи, а само предоставят оправдание за намеса в свободното движение на вътрешния пазар. Опасността е особено голяма за МСП, тъй като и самата Комисия посочва в предложението си, че над 65 % от предприятията в хранително-вкусовата промишленост продават продуктите си в други държави-членки, поради което МСП ще срещат по-големи затруднения в продажбата на продуктите си в други държави-членки, а това ще се отрази върху разходите и конкурентоспособността им. Тези вредни ефекти могат да бъдат избегнати единствено ако „националните системи“ предоставят допълнителна информация, която не е задължително да присъства на етикета, но може да бъде получена по друг път, (Интернет, телефон на потребителя и т.н.).

1.5 ЕИСК разбира, че по съображения за съгласуваност Комисията възнамерява да приложи същата система на изключения към алкохолните продукти — система, която вероятно ще бъде преразгледана в рамките на следващите пет години — след публикуването на доклада по темата.

1.6 ЕИСК счита, че държавите-членки трябва да разполагат със списък от нарушения и съответни наказания, за да предотвратят неизпълнението на тези общностни разпоредби, които следва да бъдат хармонизирани, така че едни и същи нарушения да бъдат наказвани с еднаква тежест при прилагането на законодателството.

1.7 В този смисъл, ЕИСК призовава Комисията и държавите-членки да положат усилия за разработване на информационни инструменти, в частност на обществено достъпна база данни за информацията, която задължително трябва да бъде посочена на етикетите на различните хранителни продукти; така предприятията, потребителите и властите ще ползват едни и същи насоки при прилагането на законодателството.

1.8 По отношение на четивността, предложеното от Комисията изискване за 3 мм изглежда неизпълнимо на практика. Би трябвало да се отчетат различни аспекти като количество информация, обем, форма на опаковката и др. Приемлива примерна големина би могла да бъде размерът на шрифта на Официалния вестник на ЕС.

1.9 Накрая, с оглед желаните яснота и опростяване, ЕИСК смята, че препратките към отменените правила следва да бъдат по-конкретни, като по този начин ще бъде улеснено разбирането и прилагането на регламента.

2. Основно съдържание на предложението на Комисията

2.1 Предложението се стреми да консолидира текущото законодателство, отнасящо се до етикетването, продажбата и рекламирането на храни (включително етикетването за хранителните стойности) в един регламент, с цел да го модернизира, опрости и изясни.

2.2 С предложението се отменя съществуващото законодателство за етикетиране на храни: Директиви 2000/13/ЕО, 90/496/ЕИО (в рамките на пет години), 87/250/ЕИО, 94/54/ЕО, 1999/10/ЕО, 2002/67/ЕО, 2004/77/ЕО и Регламент (ЕО) № 608/2004.

2.3 Основните цели на това предложение са да се гарантира високо ниво на защита на потребителя и гладко функциониране на вътрешния пазар.

2.4 Обхватът на законодателството в тази сфера е разширен, за да включи всички аспекти на информацията за храните, която ще се предоставя на крайния потребител от икономическите субекти, както и за да обхване храната, предлагана от заведения за обществено хранене, и тази, предназначена за снабдяване на заведения за обществено хранене.

2.5 Установените с предишното законодателство общи принципи и задължителни изисквания за етикетиране ще бъдат запазени, като същевременно някои аспекти ще бъдат разширени, като например отговорността на всяка брѐнка от хранителната верига и обстоятелствата, при които е задължително да се посочва страната на произход.

2.6 Разпоредбите за етикетирането на хранителната стойност се различават значително от предишното законодателство, тъй като включват задължение за посочване на шест хранителни вещества или субстанции, както като количество, така и като процент на препоръчителния дневен прием.

2.7 Друга съществена промяна се отнася до въвеждането на „национални схеми“ за етикетиране на хранителната стойност, успоредно с разпоредбите на регламента, които да допълват начините за представяне на информацията за етикетиране на хранителната стойност с незадължителни изисквания, определени на национално равнище.

2.8 В проекторегламента се посочва, че много от необходимите промени, които ще претърпи предложението следва да се извършат чрез процедурата по комитология. Предвидени са различни преходни периоди, с цел улесняване на влизането му в сила.

2.9 Приложенията предоставят допълнителна информация за следното: съставки, причиняващи алергии или непоносимост, допълнителни задължително изисквани данни, дерогации за етикетирането на хранителната стойност, наименование на храната, посочване на количествата и обозначаване на съставките, обявяване на нетното количество, срок на годност, алкохолно съдържание, референтни количества за прием, енергийна стойност, изразяване и представяне на обявяването на хранителни стойности.

2.10 И накрая, предвижда се регламентът да влезе в сила двадесет дни след приемането му, въпреки че ефективното прилагане по отношение на задължителната информация и обявяването на хранителните стойности се отлага за период от три години, а за МСП — пет.

3. Общи бележки

3.1 Консолидиране, модернизиране, опростяване

3.1.1 Европейското законодателство за етикетирането, продажбата и рекламирането на храни помогна през последните

почти 30 години да се поддържа високо ниво на защита на потребителя и да се гарантира гладкото функциониране на вътрешния пазар.

3.1.2 Настоящото предложение цели да консолидира, осъвремени и опрости съществуващото законодателство, да намали административната тежест и да увеличи прозрачността за потребителите. ЕИСК подкрепя тези цели, но изразява съжаление заради сложността на предложения текст, който не би дал възможност за пряко прилагане на регламента.

3.2 Разработване на допълнителни „национални схеми“

3.2.1 Няма съмнение, че един регламент, който консолидира и осъвременява настоящите правила ще доведе до по-голяма последователност в нивата на защита на потребителя и до по-голяма хармонизация. ЕИСК обаче е загрижен, че въвеждането на „национални схеми“, предвидено в членове 44 и следващите, може да постави пречки пред желаната хармонизация и съгласуваност. Според новите разпоредби на държавите-членки се разрешава да приемат национални схеми с допълнителни изисквания, които, макар и незадължителни, ще доведат до повече информация на етикетите и биха могли да объркат потребителите.

3.2.2 Проблемът става още по-сериозен, ако вземем предвид, че на всеки национален пазар се продават продукти от много други държави-членки. На тези продукти ще се отбелязва информация, счетена за необходима в тези други държави, която може да е неразбираема за потребител, непривикнал с нея.

3.3 Задължителни изисквания за информация

3.3.1 Проектът за регламент включва повечето задължителни сведения, изисквани по сегашното законодателство, доказано полезно за защитата на здравето и интересите на потребителите (такива като наименование, списък на съставките, количество, дати, име или фирмено име и адрес за контакти). Някои от тези сведения са разгледани по-подробно в приложенията.

3.3.2 Опитът от последните няколко години показва, че такива изисквания са полезни и би трябвало да бъдат запазени. В светлината на този опит ЕИСК изразява желание посочването на произхода на храните и на първично механично преработените продукти, както и — въз основа на оценка за всеки отделен случай на вторично механично преработените продукти — на основните съставки, използвани в тяхното производство, също да стане задължително.

3.4 Обявяване на хранителните стойности

3.4.1 Като начало следва да се отбележи необходимостта европейските потребители да имат познания за храненето, за да могат да изберат балансирано хранене. Без такива познания потребителят няма да бъде способен да разбере или да оползотвори която и да било част от предоставената информация. Мерките за увеличаване на информацията за хранителните стойности следва да бъдат приветствани, но не бива да забравяме, че без познания тези мерки няма да имат желания ефект.

3.4.2 Предвид хранителните дисбаланси сред европейското население, всички мерки за информиране трябва да бъдат съпътствани от просветителски усилия.

3.4.3 По различни причини, предложението представлява съществена промяна в сравнение със сегашното законодателство. Първо, то прави информацията за хранителните стойности задължителна, докато по Директива 90/496/ЕИО тя е доброволна. Второ, то предвижда задължително обявяване на следната информация: енергийна стойност и количество на мазнини, наситени мастни киселини, въглехидрати, захар и сол. Трето, ще се посочва не само количеството на тези вещества, но и процентът от препоръчителния дневен прием, който те представляват, като по този начин се цели потребителите да бъдат напътствани за подходящото количество, което може да бъде употребявано като част от една балансирана диета. Накрая, предложението определя, че тази информация следва да бъде представена на предната част на опаковката и в определен ред.

3.4.4 Предвид количеството задължителна информация, която вече се помества на етикетите, важно е много внимателно да бъде оценено коя точно информация за хранителните стойности е полезна на потребителя. Преходът от доброволно етикетирание за хранителната стойност към задължително сам по себе си ще представлява сериозна промяна за значителен брой МСП от сектора на хранително-вкусовата промишленост. Следователно, задължителната информация би могла да се ограничи до тази, която понастоящем се препоръчва като информация, която се дава по избор, а именно: показатели за енергийната стойност, протеините, въглехидратите и мазнините.

3.4.5 Основното предимство на предложения от Комисията модел за етикетирание на хранителната стойност, е че предоставя информация (препоръчителен дневен прием), която показва на

потребителя как да включи продукта в хранителния си режим. Този модел не прави оценка на самия продукт, а го поставя в контекста на храненето, препоръчано от експертите.

3.5 *Допълнителна задължителна информация за страна на произход на хранителния продукт*

3.5.1 Съществуващото законодателство вече определя, че в случаи, когато потребителят може да се обърка, на храните трябва да се посочва страната на произход.

3.5.2 ЕИСК счита, че посочването на произхода не само отговаря на изискванията на потребителите, но също така допринася ефективно за подобряване прозрачността на пазарите и подкрепя бъдещото развитие на селскостопанския сектор и на селските райони на целия ЕС. Създаването на пряка връзка с територията, от която произлизат храните и посочването на моделите за производство, с които са свързани храните, са съществен фактор, на който се основава моделът за европейско развитие, основан на спазването на правилата, чрез които може да се гарантира безопасността на храните, на околната среда, хуманното отношение към животните и адекватни норми за обществено здраве.

3.5.3 Следователно посочването на произхода трябва да стане задължително за всички селскостопански и непреработени хранителни продукти или първично механично преработени хранителни продукти. За вторично механично преработените хранителни продукти е необходимо да се преценява за всеки отделен случай дали е задължително да се посочва произходът на основните селскостопански суровини, използвани при производството на крайния продукт.

Брюксел, 18 септември 2008 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Dimitris DIMITRIADIS